

Formális módszerek (VIMIMA07)	2019/2020. tanév II. félév					2020. március 24.
ZH1A Első zárthelyi dolgozat, A csoport	1.	2.	3.	4.	5.	Összesen
Minden feladatot külön oldalon kezdjen! Minden oldalra írja fel nevét és Neptun-kódját!	7 pont	5 pont	5 pont	6 pont	12 pont	35 pont

1. Elméleti kérdések (7 pont)

- 1.1. Írja le az alábbi állításokról, hogy *igaz*, *hamis*, vagy *nem eldönthető* (az, hogy igaz vagy hamis). 3 pont
- A. Kripke tranzíciós rendszer (KTS) modellek esetén egy állapothoz csak egy állapotcímke és egy állapotátmenethez csak egy akció tartozhat.
- B. A korlátos modellellenőrzés nem alkalmazható olyan modellek esetén, amelyekben van ciklus.
- C. Egy logikai függvényhez tartozó ROBDD mérete mindig független attól, hogy milyen a változók sorrendje az ROBDD-ben.
- 1.2. Rajzolja fel azt a *lehető legkevesebb* címkézett állapotot tartalmazó állapotsorozatot, amin teljesül az **XX P** és az **X (P U (Q ∧ P))** temporális logikai tulajdonság, de nem teljesül a **G P** tulajdonság. 3 pont
- 1.3. Írjon fel egy olyan temporális logikai kifejezést, ami szintaktikailag nem helyes CTL kifejezés, de helyes CTL* kifejezés. 1 pont

Megoldás:

- 1.1
- A: Hamis. KTS-ben több akció is tartozhat egy állapotátmenethez.
- B: Hamis. Alkalmazható ciklust tartalmazó modellekre is, de az algoritmusában figyelni kell rá (pl. ciklusmentes útvonalakat kezelni).
- C: Hamis. Az ROBDD mérete függhet a változók sorrendezésétől.

1.2:

1.3:

Sokféle ilyen kifejezés lehetséges.

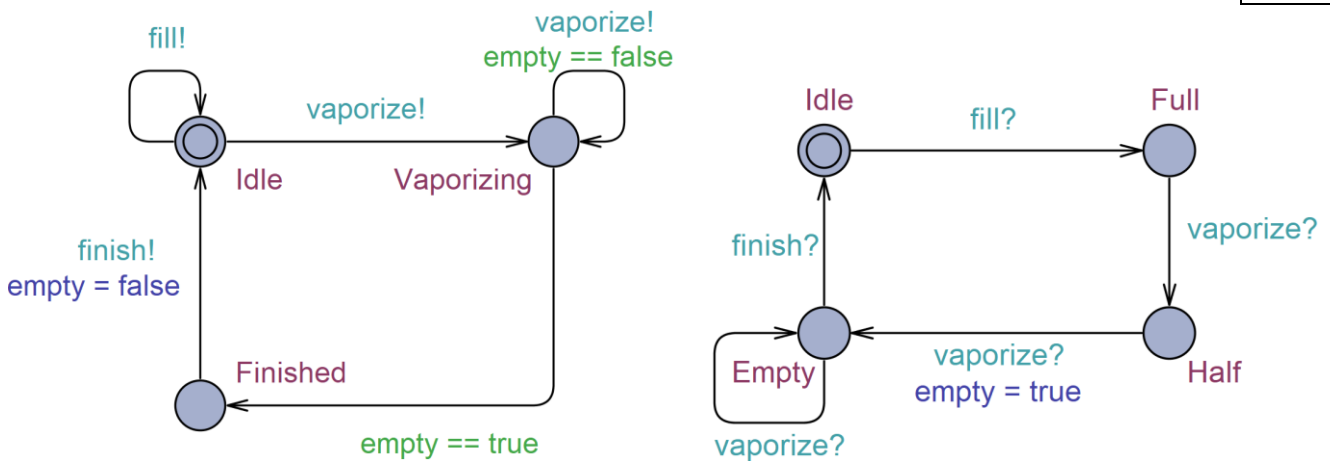
Pl. CTL-ben útvonal kifejezések nem kombinálhatók (ezeket közvetlenül útvonal kvantornak kell megelőznie), de CTL*-ban kombinálhatók.

2. Modellezés (5 pont)

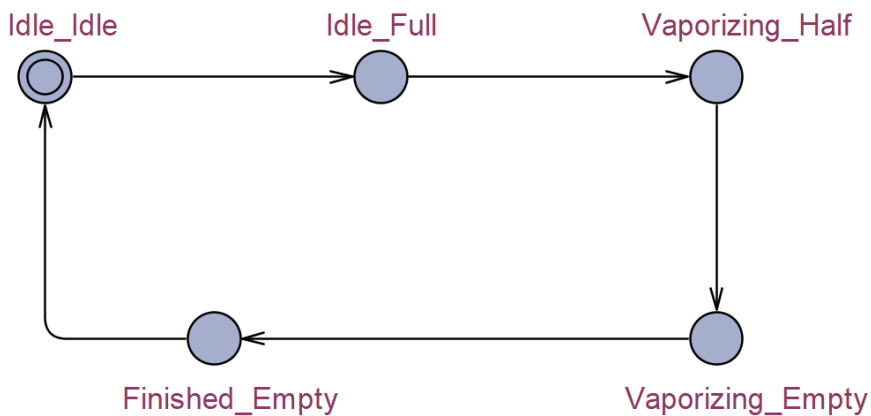
Az alábbi ábrákon látható két (az UPPAAL eszközben modellezett) automata, ezek egy levegő párasító berendezés vezérlőjének állapotait (*Idle*, *Vaporizing* és *Finished*), és a párasító állapotait (*Idle*, *Full*, *Half* és *Empty*) modellezik. Az automaták egy logikai változót (*bool empty*), és három csatornát (*chan fill*, *chan vaporize* és *chan finish*) használnak. A logikai változó kezdetben hamisra van állítva. Figyeljen arra, hogy őrfeltételekben „=” szerepel, míg értékadásokban „=”.

- 2.1. Készítse el a két automata együtteseként tekintett *teljes rendszer* Kripke-struktúra modelljét, a vezérlő és a párasító lehetséges állapotkombinációit és a közöttük lévő átmeneteket felvéve. A Kripke-struktúra minden állapotát címkézze meg azzal, hogy a vezérlő és a párasító mely állapotait reprezentálja (a címkékben használhatja az állapotok neveinek kezdőbetűit).

5 pont

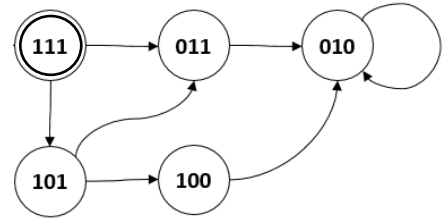
Megoldás:

Note that there is no loop edge here as the empty variable has been set to false.

3. Bináris döntési diagramok (5 pont)

Adott a jobb oldali ábrán látható Kripke-struktúra, melynek állapotai 3 biten, sorban az x, y, z változók segítségével vannak kódolva (tehát például az 111 kódolású kezdőállapot esetén $x=1, y=1, z=1$).

3.1. Adja meg a Kripke-struktúra *kezdőállapotának*, valamint a kezdőállapotból induló $111 \rightarrow 101 \rightarrow 011$ *útvonalának* karakterisztikus függvényét!

2 pont

3.2. Ábrázolja a Kripke-struktúra *állapotainak halmazát* reprezentáló karakterisztikus függvényt ROBDD alakban! A változók sorrendezése legyen x, y, z !

3 pont

Megoldás:

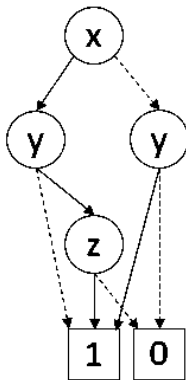
3.1:

$$C_{111} = x \wedge y \wedge z$$

$$C_{111 \rightarrow 101 \rightarrow 011} = (x \wedge y \wedge z) \wedge (x' \wedge \neg y' \wedge z') \wedge (\neg x'' \wedge y'' \wedge z'')$$

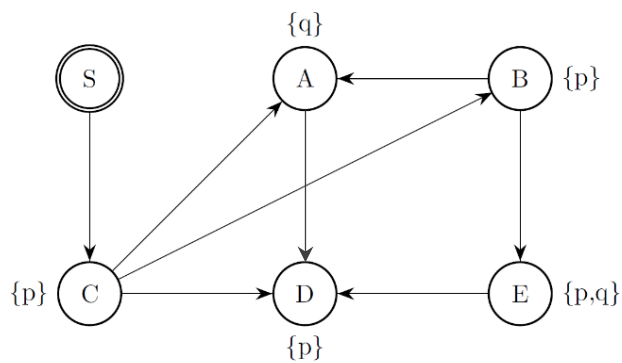
3.2:

Az ROBDD (megkapható a bináris döntési fa felírásával, majd az azonos részfák összevonásával és a redundáns csomópontok redukálásával):

4. CTL modellellenőrzés (6 pont)

Adott a jobb oldali Kripke-struktúra az S kezdőállapottal és a megadott állapotcímkékkel.

- 4.1. A tanult iteratív állapotcímkézési eljárást végrehajtva ellenőrizze a modellen, hogy teljesül-e a kezdőállapottól az alábbi CTL kifejezés: $A ((\neg p) U (EX q))$. Az iteráció minden lépéséhez adja meg a címkéző kifejezést és (felsorolással) a címkézett állapotok halmazát.

6 pont

Megoldás:

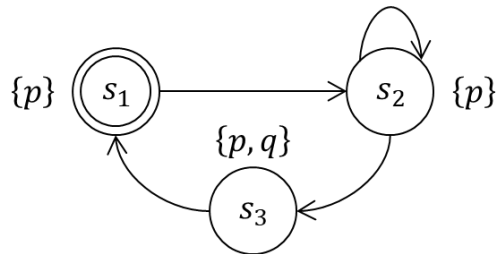
1. lépés: S, A állapotokra: $\neg p$ címke.
2. lépés: B, C állapotokra: $EX q$ címke (van olyan közvetlen rákövetkezője, amin van q címke).
3. lépés: B, C állapotokra: $A ((\neg p) U (EX q))$ címke (ahol már van $EX q$ címke).
4. lépés: S állapotra: $A ((\neg p) U (EX q))$ címke (ahol már van $\neg p$ címke és minden közvetlen rákövetkezőjén már van $A ((\neg p) U (EX q))$ címke). Az iterációnak vége.

A kifejezés teljesül a kezdőállapotban, mivel az S állapoton ott van az $A ((\neg p) U (EX q))$ címke.

5. LTL követelményformalizálás és ellenőrzés (12 pont)

Egy videokonferencia alkalmazás *QVGA*, *VGA* és *SVGA* felbontású videó átvitelét támogatja (a felbontások ebben a sorrendben nőnek). A hálózat terhelése lehet *alacsony* vagy *magas*, és előfordulhat, hogy a videó *akadozik*. Ezeket az információkat percenként rögzítjük. Formalizálja LTL operátorok és az előbbieken szereplő dőlt betűs atomi kijelentések segítségével az alábbi három követelményt, amelyek a rendszer viselkedésére minden esetben (folyamatosan) vonatkoznak:

- 5.1. Ha a terhelés alacsony, és a videó nem akadozik, akkor a következő percben átváltunk QVGA felbontásról VGA felbontásra, majd a rákövetkező percben SVGA felbontásra. 2 pont
- 5.2. A videó egészen addig akadozik, amíg a terhelés magas marad. 2 pont
- 5.3. Ha az SVGA vagy VGA felbontású videó akadozik, akkor előbb-utóbb átváltunk egy alacsonyabb felbontásra (SVGA-ról VGA-ra vagy QVGA-ra, illetve VGA-ról QVGA-ra). 2 pont
- 5.4. Tabló módszerrel ellenőrizze a lenti Kripke-struktúrán (amelynek kezdőállapota s_1) a $\neg(p \text{ U } q)$ követelmény teljesülését! Ha a követelmény nem teljesül, adjon meg a *tabló* alapján egy ellenpéldát is. 6 pont

Megoldás:

5.1: $G ((alacsony \wedge \neg akadozik) \rightarrow (X \text{ VGA} \wedge XX \text{ SVGA}))$

5.2: $G (akadozik \text{ U } (\neg magas))$

5.3: $G (((akadozik \wedge \text{SVGA}) \rightarrow F(\text{VGA} \vee \text{QVGA})) \wedge ((akadozik \wedge \text{VGA}) \rightarrow F \text{QVGA}))$

5.4: A $p \text{ U } q$ kifejezés tablójának építése szükséges s_1 állapotból. Ellenpélda a sikeres ágon: s_1, s_2, s_3

